

Warszawa, 16 grudnia 2025 r.
KL/643/216/AZ/2025

Pan

Paweł Śliz

Przewodniczący Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka
Sejm RP

Pan

Rafał Komarewicz

Przewodniczący Komisji Gospodarki i Rozwoju
Sejm RP

Szanowni Panowie Przewodniczący,

w związku z pracami legislacyjnymi dotyczącymi *rządowego projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie rozpoznawania spraw dotyczących zawartych z konsumentami umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego* (druk nr 1758), Konfederacja Lewiatan przedstawia swoje stanowisko.

Uprzejmie prosimy o zapoznanie się z naszą analizą oraz rozważenie uwzględnienia jej w toku prac legislacyjnych.

Z wyrazami szacunku

Marek Górski

Prezydent Konfederacji Lewiatan

W ZAŁĄCZENIU: Stanowisko Konfederacji Lewiatan dot. rządowego projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie rozpoznawania spraw dotyczących zawartych z konsumentami umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego (druk nr 1758)

member of

BUSINESS at OECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

**STANOWISKO KONFEDERACJI LEWIATAN DOT. RZĄDOWEGO PROJEKT USTAWY
O SZCZEGÓLNYCH ROZWIĄZANIACH W ZAKRESIE ROZPOZNAWANIA SPRAW DOTYCZĄCYCH
ZAWARTYCH Z KONSUMENTAMI UMÓW KREDYTU DENOMINOWANEGO LUB
INDEKSOWANEGO DO FRANKA SZWAJCARSKIEGO (druk nr 1758), DALEJ JAKO „PROJEKT”**

Na wstępie należy zauważyć iż niniejszy Projekt narusza szereg zasad wynikających z Konstytucji, w tym art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dotyczący zasady demokratycznego państwa prawa, czy art. 45 ust. 1 stanowiący między innymi, iż każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy. Zasady te naruszone są:

- poprzez nieproporcjonalne, ingerujące w podstawowe reguły stosunków gospodarczych przepisy (**wstrzymanie z mocy prawa obowiązku spełniania przez konsumenta świadczeń**),
- reguły które odbierają możliwość bycia wysłuchanym i uderzają w podstawowe zasady procesu (**możliwość rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym również w przypadku, w którym strona złożyła wniosek o wysłuchanie na rozprawie**),
- reguły które naruszają zasady rzetelnego postępowania dowodowego, w tym zasadę bezpośredniości (**przesłuchanie strony przez złożenie zeznań na piśmie**)

Uzasadnienie Projektu wskazuje cel jakim jest przyspieszenie postępowania. Zasada rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jest oczywiście zasadą istotną oraz konstytucyjną (art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), jednak nie może zupełnie niwelować innych podstawowych zasad konstytucyjnych lub prowadzić do nieproporcjonalnych rozwiązań, wprowadzających systemową nierówność procesową między stronami.

Ponad powyższą uwagę generalną zauważyć należy iż brak jest w Projekcie propozycji regulacji odnoszących się do postępowania o zatwierdzenie ugody mediacyjnej, a w szczególności ich uproszczenia.

Dodatkowo, pomimo wydania wyroku TSUE w sprawie C-396/24, Lubreczlik oraz jego wykładni w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, Projekt wprost nie stanowi, że rozliczenie stron nieważnej umowy kredytu powinno nastąpić z zastosowaniem tzw. teorii salda. Wyraźne wprowadzenie w Projekcie takiego materialnoprawnego rozwiązania przyczyniłoby się w istotny sposób do osiągnięcia węzłowych założeń projektowanej ustawy. Korzyścią proponowanego rozwiązania byłoby ograniczenie liczby postępowań i związanych z tym kosztów ponoszonych przez strony oraz wymiar sprawiedliwości, a także zapewnienie jednolitości orzecznictwa. Teoria salda umożliwia bowiem kompleksowe rozliczenie nieważnej umowy w jednym postępowaniu - z poszanowaniem zasad wynikających z dyrektywy 93/13.

member of

BUSINESS at OECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Rozwiązania przyjęte w Projekcie, odnoszące się do zarzutu potrącenia oraz pozwu wzajemnego, mogą pozwolić na osiągnięcie celów Projektu wyłącznie w ograniczonym stopniu, dlatego uzasadnione jest rozszerzenie Projektu o materialnoprawne przepisy pozwalające rozliczyć strony nieważnej umowy w oparciu o teorię salda.

1) Status konsumenta – art. 1 (w nawiązaniu do art. 3)

Krytycznie ocenić należy, że ustawa nie przewiduje, na jakich zasadach sąd ma procedować, jeżeli w toku postępowania okaże się, że spór nie dotyczy konsumenta, albo nie dotyczy umowy, która wprawdzie jest związana z frankiem szwajcarskim, ale nie jest umową indeksowaną czy denominowaną. Art. 1 Projektu wyraźnie wskazuje na zacieśnienie stosowania przepisów ustawy do sporów *stricte* z konsumentem. **Art. 1 Projektu nie przewiduje jednak sytuacji, w której pozwany skutecznie zakwestionował w postępowaniu sądowym status konsumenta po stronie powoda - kredytobiorcy. Nie jest jasnym, w którym momencie sąd rozpoznający sprawę powinien stwierdzić, że powodowi nie przysługuje status konsumenta, a tym samym dalsze procedowanie sprawy powinno odbywać się z pominięciem przepisów ustawy.** Brak wprowadzenia tego typu rozwiązania doprowadzi do sytuacji, w której pozwany zarzucając w apelacji brak statusu konsumenta po stronie powoda będzie jednocześnie formułował wniosek o nieważności postępowania przed sądem I instancji oparty o przesłankę pozbawienia możliwości obrony swych praw wskazanej w art. 379 pkt 5 k.p.c., bowiem skoro powód w sprawie nie miał statusu konsumenta, to brak tego statusu konsumenta istniał już w chwili wniesienia pozwu, a tym samym postępowanie przed sądem I instancji było prowadzone według niewłaściwych przepisów prawa, co naruszało prawo pozwanego do kontradyktoryjnego procesu na zasadach przewidzianych przez kodeks postępowania cywilnego.

Powyższe ma znaczenie również w odniesieniu do uregulowanego w art. 3 ustawy automatycznego zawieszenia obowiązku spłaty rat kredytu. Sąd nie ma narzędzi, aby także na wstępnym etapie postępowania, przed przeprowadzeniem postępowania dowodowego, w sytuacji wystąpienia wątpliwości w zakresie statusu konsumenta po stronie kredytobiorcy (wynikających już z wskazanego w umowie przedmiotu kredytu – np. kredyt na zakup lokalu użytkowego), zawiesić skutek z art. 3 ust. 1 ustawy.

Brak możliwości wyeliminowania automatycznego skutku w postaci wstrzymania płatności rat generuje ryzyko wystąpienia nadużyć – korzystania z przepisu przez kredytobiorców nie będących w istocie konsumentami.

W związku z tym zasadne wydaje się zaproponowanie zmiany w art. 3 ustawy poprzez dodanie ust. 1a o treści:

member of

BUSINESS at OECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

W razie uzasadnionych wątpliwości, co do statusu konsumenta po stronie kredytobiorcy – sąd zarządza zawieszenie skutku, o którym mowa w ust. 1, przy doręczeniu pozwu pozwanemu. Sąd może uchylić wydane zarządzenie na dalszym etapie postępowania w razie zmiany okoliczności. Doręczenie pozwanemu informacji o uchyleniu zarządzenia skutkuje wstrzymaniem obowiązku spełniania przez konsumenta rat kapitałowo-odsetkowych z mocy prawa do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.

Ponadto, Projekt nie odnosi się do sytuacji, gdy pozywa tylko jeden z kilku kredytobiorców o ustalenie nieważności umowy lub zapłatę świadczeń, które on spełnił na podstawie umowy, a której ważność kwestionuje. Projekt w tym zakresie nie przewiduje żadnych rozwiązań procesowych, pozwalających sądowi z urzędu na zawiadomienie o toczącym się postępowaniu pozostałych kredytobiorców, będących stroną umowy lub ich wezwanie do udziału w sprawie. Postulowane rozwiązanie procesowe pozwoliłoby kompleksowo ocenić ważność umowy, a także rozliczyć wzajemne świadczenia w jednym postępowaniu.

2) Wstrzymanie z mocy prawa obowiązku spełniania przez konsumenta świadczeń wynikających z umowy kredytu – art. 3 (w nawiązaniu do art. 17)

Po pierwsze, przepisy powinny zostać doprecyzowane, czy zabezpieczenie to obejmuje świadczenia, które zapadły w dacie doręczenia odpisu pozwu i później, czy też te, które stały się wymagalne wcześniej i uprawniały bank do wypowiedzenia umowy, albo cała umowa stała się wymagalna zanim odpis pozwu doręczono, a także, jaki ma wpływ doręczenia odpisu pozwu na bieg okresu wypowiedzenia umowy, jeśli wypowiedzenie nastąpiło wcześniej, ale okres wypowiedzenia upływałby po doręczeniu odpisu pozwu.

Po drugie, powinien zostać dookreślony moment upadku ustawowego zabezpieczenia, w tym także w sytuacji, gdy okaże się, że sprawa nie powinna być rozpoznawana w oparciu o przepis ustawy oraz konsekwencje upadku zabezpieczenia.

Projektodawca nie doprecyzował momentu upadku ustawowego zabezpieczenia. Zauważyć należy, że na gruncie k.p.c. zabezpieczenie udzielane jest na czas trwania postępowania. Chwila uprawomocnienia się rozstrzygnięcia niekoniecznie wiąże się z jego automatycznym upadkiem. Owszem, zabezpieczenie upada w razie prawomocnego zwrotu albo odrzucenia pozwu lub wniosku, oddalenia powództwa lub wniosku albo umorzenia postępowania (art. 744 § 1 k.p.c.), jednakże na gruncie k.p.c. - w przypadku zabezpieczenia roszczeń pieniężnych - jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej albo jeżeli sąd inaczej nie postanowi, zabezpieczenie udzielone według przepisów niniejszego tytułu upada po upływie dwóch miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu, albo od uprawomocnienia się postanowienia o odrzuceniu apelacji lub innego środka zaskarżenia wniesionego przez obowiązane od orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało

member of

BUSINESS at OECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

zabezpieczeniu, chyba że uprawniony wniósł o dokonanie czynności egzekucyjnych (art. 7541 § 4 k.p.c.), w przypadku zaś zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych – jeżeli przepis szczególnie nie stanowi inaczej albo sąd inaczej nie postanowi, zabezpieczenie udzielone według przepisów niniejszego tytułu upada po upływie dwóch miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu, albo od uprawomocnienia się postanowienia o odrzuceniu apelacji lub innego środka zaskarżenia wniesionego przez obowiązane od orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu (art. 757 k.p.c.). W przypadku zabezpieczenia wskazać należy, że ze swej natury ma ono tymczasowy charakter. Z chwilą prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy odpadają przyczyny, dla których dokonano zabezpieczenia.

Po trzecie, powinien zostać uwzględniony fakt, że zabezpieczenie nie wpływa na bieg przedawnienia świadczeń, które już stały się albo staną się wymagalne w toku postępowania, a bank nie będzie mógł podejmować czynności co do nich. Jeżeli zatem dojdzie do prawomocnego oddalenia powództwa czy innego prawomocnego negatywnego rozstrzygnięcia pozwu kredytobiorcy, może się okazać, że poszczególne świadczenia (raty) kredytu ulegną w tym czasie przedawnieniu.

Po czwarte, powinna zostać wprowadzona regulacja na wypadek negatywnego rozstrzygnięcia powództwa konsumenta, który w okresie trwania postępowania korzystał z prawa przewidzianego w projektowanym art. 3 np. regulacji zbliżonej do rozwiązania z 746 k.p.c.

Po piąte ustawowe wstrzymanie obowiązku płatności dotyczy wszystkich świadczeń spełnianych na podstawie umowy co może być niekorzystne dla konsumentów w przypadku składek ubezpieczeniowych. Projekt ustawy powinien zawierać w tym zakresie ograniczenie do rat kapitałowo-odsetkowych spełnianych na podstawie umowy, której ważność konsument kwestionuje.

Po szóste, Projekt nie rozstrzyga relacji zabezpieczenia ustanowionego na podstawie Projektu do zabezpieczenia już prawomocnie ustanowionego na podstawie postanowienia sądu. Dodać należy, że możliwe są tutaj trzy sytuacje:

- zabezpieczenie ustanowione na podstawie postanowienia sądu ma węższy zakres niż zabezpieczenie ustawowe;
- zabezpieczenie ustanowione postanowieniem sądu jest tożsame zakresem jak zabezpieczenie ustawowe;
- nie jest wykluczona też sytuacja, że zabezpieczenie ustanowione postanowieniem sądu będzie miało szerszy zakres niż zabezpieczenie ustawowe.

Po siódme z Projektu nie wynika, czy wstrzymanie obowiązku płatności świadczeń z mocy ustawy, w każdym przypadku ma powodować obowiązek powiadomienia przez kredytodawcę o tym fakcie instytucji wymienionych w art. 3 ust. 3 i 17 ust. 1 Projektu.

Projekt w tym zakresie wymaga także innych zmian. Projektowany art. 3 ust. 4 statuuje - w stosunku do instytucji wymienionych w projektowanym ust. 3, w tym także w odniesieniu do podmiotów działających na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe, którym jest **rejestr kredytowy taki, jak** Biuro Informacji Kredytowej S.A.(„BIK”), a także w odniesieniu do biur informacji gospodarczej („BIG”) działających na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych – obowiązek wykreślenia danych ze zbiorów w przypadku, gdy kredytodawca (pozwany) przekaze informację o wstrzymaniu obowiązku świadczeń (zgodnie z art. 3 ust. 1). Analogiczna regulacja została zawarta w przepisie przejściowym, tj. art. 17 ust. 3 Projektu, który dotyczy zainicjowanych już - na dzień wejścia w życie ustawy – postępowań sądowych.

Redakcja projektowanych przepisów nastrocza wielu wątpliwości interpretacyjnych. Nie jest bowiem oczywiste, jakie dane miałyby podlegać wykreśleniu. Wydaje się, że przyjęta przez projektodawcę konstrukcja, zgodnie z którą skutek w postaci wstrzymania obowiązku spłaty rat powstaje z chwilą doręczenia kredytodawcy pozwu stanowi swoistą cezurę dla dokonywania ewentualnych wykreśleń danych. Dopiero bowiem z momentem doręczenia pozwu, konsument może zaniechać spłaty, skutek wstrzymania obowiązku świadczenia nie rozciąga się na okres przed doręczeniem pozwu. Z tego też punktu widzenia należałoby doprecyzować projektowany przepis art. 3 ust. 4 poprzez wskazanie, że obowiązek wykreślenia odnosi się do danych zarejestrowanych po dacie doręczenia pozwu, w sytuacji, w której kredytodawca zaraportowałby zaległość w spłacie pomimo, iż nastąpił już skutek w postaci wstrzymania obowiązku dokonywania spłaty.

Kolejna wątpliwość interpretacyjna dotyczy intencji projektodawcy w zakresie usuwania danych o zadłużeniu z rejestrów BIK i BIG. Należałoby przyjąć **wprowadzenie do tych rejestrów informacji uzupełniającej**, wskazującej na wstrzymanie obowiązku świadczeń z mocy prawa. **Rozwiązanie to, zwane w BIK „stop-klatką” z powodzeniem funkcjonuje obecnie w przypadku, w którym konsument uzyskał w postępowaniu sądowym postanowienie o zabezpieczeniu powództwa poprzez wstrzymanie obowiązku spłaty rat wynikających z umowy kredytu**. Kredytodawca po otrzymaniu postanowienia o zabezpieczeniu powództwa powiadamia BIK/BIG o wstrzymaniu obowiązku spłaty w związku z czym wprowadzana jest stosowna informacja, której funkcja sprowadza się do wstrzymania wprowadzania informacji o zaległościach, przy jednoczesnym zachowaniu danych historycznych (istota „stop -klatki”).

Utrzymywanie historii kredytowej jest ważne nie tylko z punktu widzenia kredytodawców, ale także dla konsumentów, bowiem w większości przypadków historia kredytowa jest pozytywna i podnosi wiarygodność konsumenta. Z kolei brak historii kredytowej może prowadzić do

ziszczenia się ryzyka nadmiernego zadłużenia po stronie konsumentów, z uwagi na brak możliwości dokonania realnej oceny istniejących zobowiązań. Ponadto, należy także mieć na względzie, iż usunięcie informacji o zaległościach będzie pozostawało w sprzeczności z istniejącym stanem prawnym ukształtowanym na gruncie postępowania sądowego, niezakończonych jeszcze prawomocnym wyrokiem. W tym kontekście, postulowane przez nas modyfikacje brzmienia przepisów projektowanej ustawy, poprzez wprowadzenie do zbioru BIK informacji uzupełniającej o wstrzymaniu obowiązku świadczenia wpłynie także pozytywnie na właściwą interpretację sytuacji konsumenta. Podobne skutki dla wiarygodności płatniczej miałyby konieczność usuwania historycznych danych o zadłużeniu z BIG.

W aktualnym brzmieniu przepis art. 3 ust.1 posługuje się terminem „świadczenia wynikające z umowy”, co może prowadzić do objęcia jego zakresem np. składek ubezpieczeniowych, których niewykonanie może działać na szkodę konsumenta (np. utrata ochrony ubezpieczeniowej).

W związku z powyższym proponujemy następujące zmiany treści art. 3 ust.1 i ust.4 oraz art. 17 ust.3 Projektu:

Propozycja zmiany art. 3 ust. 1

*„1. Z chwilą doręczenia pozwanemu pozwu wniesionego przez konsumenta albo z chwilą doręczenia powodowi pozwu wzajemnego wniesionego przez konsumenta, obowiązek spełniania przez konsumenta **rat kapitałowo-odsetkowych** wynikających z umowy kredytu ulega wstrzymaniu z mocy prawa do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.*

Pozwany ma obowiązek powiadomić instytucje lub biura, o których mowa w ust. 3, że nastąpił w/w skutek w terminie 1 miesiąca od dnia doręczenia pozwu. Instytucje lub biura są obowiązane wprowadzić informacje do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 1 miesiąc od dnia otrzymania powiadomienia. Powiadomienie może zostać przekazane w drodze teletransmisji.”.

Propozycja zmiany art. 3 ust. 4

„4. W przypadku zgłoszenia lub udostępnienia informacji o niespełnieniu rat kapitałowo-odsetkowych wynikających z umowy kredytu, po doręczeniu pozwu, pozwany ma obowiązek powiadomić instytucje lub biura, o których mowa w ust. 3, że nastąpił skutek przewidziany w ust. 1, w terminie 1 miesiąca od dnia doręczenia pozwu. Instytucje lub biura są obowiązane wprowadzić informacje do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 1 miesiąc od dnia otrzymania powiadomienia. Powiadomienie może zostać przekazane w drodze teletransmisji.”.

Propozycja zmiany art. 17 ust. 3

„3. Instytucje lub biura, o których mowa w ust. 1, są obowiązane wprowadzić informacje o wstrzymaniu rat kapitałowo-odsetkowych z umowy kredytu do zbioru, w którym są one przetwarzane w terminie nie dłuższym niż 1 miesiąc od dnia otrzymania powiadomienia.”.

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Należy zauważyć, iż projektodawca w art. 17 ust. 1 projektu statuuje obowiązek kredytodawcy w zakresie powiadomienia w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy instytucji, które otrzymały dane konsumenta o niespełnianiu świadczeń z umowy kredytu. W projektowanym art. 17 nie sposób jednak dostrzec obowiązku po stronie instytucji, którym przekazane zostały dane konsumenta do wprowadzenia tzw. informacji uzupełniającej o wstrzymaniu obowiązku spełniania świadczeń. Zaproponowane rozwiązanie, pozwoli skorygować to przeoczenie, a jednocześnie zapewni spójność z przepisem art. 3 Projektu.

Po **ósme**, regulacja art. 3 ust. 6 Projektu nie określa, w jaki sposób banki mają ustalać, czy suma spłat w przypadku wpłat dokonanych bezpośrednio w walucie obcej osiągnęła równowartość wypłaconego w złotych kapitału. W przepisie nie wskazano kursu właściwego do dokonania stosowanych przeliczeń. Powyższe może wywoływać wątpliwości interpretacyjne, a także różną praktykę w zakresie oceny, czy spłaty osiągnęły już równowartość wypłaconego kapitału, a bank ma prawo odmówić ich dalszego przyjmowania.

Po **dziewiąte**, z Projektu nie wynika jednoznacznie, czy bank może odmówić przyjęcia świadczeń wynikających z umowy, w sytuacji gdy spłaty dokonane przez konsumenta przekroczą wartości kwoty kredytu udostępnionej konsumentowi? Zgodnie z projektowanym art. 3 ust. 1 ustawy CHF „Z chwilą doręczenia pozwanemu pozwu wniesionego przez konsumenta albo z chwilą doręczenia powodowi pozwu wzajemnego wniesionego przez konsumenta obowiązek spełniania przez konsumenta świadczeń wynikających z umowy kredytu ulega wstrzymaniu z mocy prawa do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.” Stosownie zaś do brzmienia art. 2 ust. 6 ustawy CHF „Mimo zajścia skutku określonego w ust. 1 kredytodawca nie może odmówić przyjęcia świadczenia, jeżeli łączna wysokość świadczeń spełnionych już w wykonaniu umowy kredytu jest niższa od kwoty kredytu udostępnionej kredytobiorcy.” Projekt nie zakazuje spłat tworząc jedynie uprawnienie po stronie konsumenta do zaprzestania ich dokonywania. Cytowane powyżej przepisy nie rozstrzygają jednoznacznie, czy w przypadku, gdy konsument spłaci cały udostępniony kapitał kredytu, a pomimo tego nie zaprzestanie spełniania świadczeń wynikających z umowy kredytu, bank uprawniony jest do odmowy przyjmowania dalszych wpłat.

3) Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym – art. 4 i art. 11

Wprowadzenie projektowanego art. 4 oraz art. 11 jest uzasadnione wyłącznie celem, którym jest przyspieszenia postępowania - narusza natomiast inne podstawowe zasady procesu, jak i państwa prawa.

Podnieść zatem należy, że w postanowieniu z dnia 7 maja 2023 r., III CZP 346/22 Sąd Najwyższy przyjął, iż: „**Prawo do sądu, statuowane w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz w art. 6 EKPC obejmuje między innymi prawo do ukształtowania procedury sądowej zgodnie z postulatami sprawiedliwości i jawności. Ujmowane jest także jako prawo do rzetelnego procesu. Prawo do**

member of

BUSINESS at OECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

*osobistego udziału w czynnościach procesowych jest istotnym elementem sprawiedliwej procedury sądowej (art. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 11 czerwca 2002 r., SK 5/02, OTK-A 2002, nr 4, poz. 41). Pozostaje ono w związku z nieodłącznym elementem rzetelnego procesu, jakim jest prawo do bycia wysłuchanym (zob. art. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 16 stycznia 2019 r., P 19/17, OTK-A 2019, poz. 9). **Należy podkreślić, że prawo do bycia wysłuchanym to przede wszystkim prawo do przedstawienia swoich racji, możliwość powołania argumentów i dowodów oraz wypowiedzenia się co do argumentów i dowodów drugiej strony, a także ustosunkowanie się do decyzji procesowych sądu**”.*

Powyższe jest gwarantowane zresztą przez prawo unijne i uznaje się to za ogólną zasadę prawa unijnego wywodzoną z reguły skutecznej ochrony prawnej – zasadę gwarantującą możliwość skutecznego przedstawienia stanowiska przed wydaniem rozstrzygnięcia, która mogłaby negatywnie wpłynąć na interesy zainteresowanego podmiotu. Inaczej rzecz ujmując, zasada jawności zabezpiecza prawo strony do rzetelnego rozpoznania sprawy.

Artykuł art. 4 i art. 11 w proponowanym kształcie stanowi naruszenie art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz art. 47 Karty Praw Podstawowych, ponieważ tworzy całkowicie dowolne uprawnienie sądu do **skierowania sprawy do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym – dowolne, albowiem bez żadnych przesłanek je reglamentujących i poza kontrolą instancyjną oraz samych zainteresowanych stron. Narusza zasady jawności (art. 9 k.p.c.), ustności postępowania (art. 210 k.p.c.), zasady bezpośredniości. Zwrócić należy uwagę, że wobec automatyzmu rozpoznawania spraw dotyczących zawartych z konsumentami umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego, rozprawa to jedyny moment procesu sądowego, który umożliwia pełnomocnikowi zwrócenie uwagi sądu na odrębności danej sprawy.**

Nadto, rozszerzenie możliwości orzekania na posiedzeniu niejawnym doprowadzi prawdopodobnie do zwiększenia ilości apelacji składanych w tzw. „sprawach frankowych” w porównaniu do ilości apelacji obecnie składanych. Art. 4 Projektu w obecnym brzmieniu będzie prowadził do znacznego zmniejszenia ilości spraw, w których dojdzie do przesłuchania powoda, które to przesłuchanie może mieć wpływ na ocenę pozostałego materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w szczególności dokumentów przedłożonych przez pozwanego. Rozwiązanie proponowane w art. 4 Projektu doprowadzi do sytuacji, w której w apelacji strona apelująca będzie zarzucać, iż brak przesłuchania powoda na rozprawie doprowadził do niepełnego zgromadzenia materiału dowodowego w sprawie, co w tym przypadku doprowadziło do pozbawienia możliwości obrony swych praw, a więc przesłanki nieważności postępowania wskazanej w art. 379 pkt 5 k.p.c.

4) Przesłuchanie strony przez złożenie zeznań na piśmie – art. 7

Projektowane rozwiązanie jest sprzeczne z zasadą bezpośredniości, albowiem pozbawia możliwości przesłuchania strony powodowej – przesłuchania bezpośrednio przed sądem tj. w sposób, którym w jedyny skuteczny sposób można ocenić wiarygodność strony powodowej. Zeznania jedynie składane spontanicznie dają możliwość oceny, a odpowiedzi na pytania udzielane na piśmie dają możliwość odpowiedniego dla strony powodowej sformułowania odpowiedzi. Ponadto, przesłuchanie strony powodowej na piśmie uniemożliwia weryfikację, kto w istocie przygotował odpowiedzi na pytania – strona czy jej pełnomocnik. Postanowienie Sądu nie podlega zaskarżeniu wobec czego może być kwestionowane tylko via art. 380 k.p.c. co nie jest wystarczające – bank realnie, z przyczyn faktycznych i braku możliwości, nie będzie w stanie wykazać, że przeprowadzenie rozprawy i klasyczne słuchanie stron przełożyłoby się na odmienny wynik sprawy.

5) Rozpoznanie sprawy przez sąd drugiej instancji – art. 10

Projektowany przepis wprowadza rozpoznanie apelacji w składzie jednego sędziego jako regułę, co *de facto* stanowi dalej posunięte odejście o zasady kolegialności orzekania przez sąd drugiej instancji i to na rzecz jedynie spraw dotyczących zawartych z konsumentami umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego. Jest to dalsze odejście od wspomnianej reguły kolegialności i od zasady wyrażonej w art. 367¹ § 1 pkt 2 k.p.c. Regulację tę ocenić należy negatywnie, bowiem w ten sposób prowadzi do następczego obniżenia standardu ochrony prawnej.

6) Powtórzenie w Sądzie Najwyższym tzw. przedsądów w sprawach frankowych – art. 19 ust. 3

Artykuł 19 ust. 3 budzi wątpliwości, nie tylko natury konstytucyjnej, także z punktu widzenia kontroli wydanych na tej podstawie postanowień, ale także dlatego, że - skoro w momencie wnoszenia skargi kasacyjnej istniały zagadnienie prawne bądź potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie, które skutkowały przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania, a następnie podstawy te odpadły, co skutkuje zmianą postanowienia o przyjęciu skargi do rozpoznania, to nie jest to w żadnej mierze okoliczność obciążająca stronę wnoszącą skargę. Tymczasem w takim przypadku strona nie odzyska nawet ¼ uiszczonej opłaty od skargi kasacyjnej. Stanowi to przykład naruszenia zasady pewności prawa oraz *lex retro non agit*.

7) Vacatio legis – art. 20

Art. 20 Projektu stanowi, że ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od jej ogłoszenia. Nie jest to tzw. właściwe *vacatio legis*, gdyż w tak krótkim czasie bank i inne podmioty, których

member of

BUSINESS at OECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

dotyczą skutki Projektu mogą nie być w stanie ułożyć swoich spraw w zaufaniu, że nie narażają się na prawne skutki niedające się przewidzieć w momencie podejmowania decyzji, a wszystkie strony procesu powinny mieć właściwy czas na przeanalizowanie Projektu i podjęcie przemyślanych decyzji w nowej rzeczywistości prawnej. Niewątpliwie nowe przepisy będą bezpośrednio oddziaływać na sądy powszechne, Sąd Najwyższy, banki, Biuro Informacji Kredytowej S.A. czy BIG-i. Przewidziane w nim rozwiązania, w szczególności te dotyczące wstrzymania obowiązku spełniania świadczeń wymagają odpowiedniego czasu na dokonanie niezbędnych zmian organizacyjnych i technologicznych. Okres *vacatio legis*, uwzględniając zakres możliwych skutków, powinien być przynajmniej 3 -miesięczny

Konfederacja Lewiatan, KL/643/216/AZ/2025

member of

BUSINESS at OECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy